

29.09.2019

Pormestari

176 §**Lausunto valtiovarainministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi**

HEL 2018-007230 T 03 00 00

VM040:00/2019, VM/823/03.01.00/2019

Päätös

Pormestari antoi valtiovarainministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Lisätiedot

Jenni Torkkola, Erytysuunnittelija, puhelin: 040 729 1117
jenni.torkkola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 1.7.2019 saate Valtiovarainministeriö
- 2 Lausuntopyyntö 1.7.2019 Valtiovarainministeriö
- 3 Lausuntopyyntö 1.7.2019 liite hallituksen esitys eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi
- 4 Lausuntopyyntö 1.7.2019 liite hallituksen esitys eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi ruotsi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**

Valtionvarainministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

29.09.2019

Pormestari

Ehdotettu lakimuutos velvoittaa kaupunkeja, kuntia sekä kuntayhtymiä tuottamaan ja raportoimaan nykyistä tiedonkeruuta tarkempaa ja ajantasaisempaa taloustietoa. Tavoitteena on saada luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa kuntien taloudesta kuntien ja valtion päätöksenteon tueksi. Lisäksi uudistuksessa halutaan yksinkertaistaa kuntien taloustiedon tuottamisen ja raportoinnin menettelytapoja sekä vähentää kunnille raportoinnista aiheutuvia kustannuksia.

Helsingin kaupunki katsoo, että uudistuksen seurauksena kunnat ja kuntayhtymät saavat etua siitä, että taloustiedot ovat vertailukelpoisia. Uudistuksen johdosta kunnat ja kuntayhtymät saavat tulevaisuudessa monipuolisempaa vertailutietoa muista kunnista toimintansa kehittämisen ja päätöksenteon tueksi. Tämän lakimuutoksen aiheuttamat muutostarpeet kuntien sisäisen laskennan kehittämiseksi sekä tietojen yhdenmukaistaminen kuntien välillä tulee viemään aikaa sekä vaatii kattavaa kuntien ja valtion yhteistyössä tehtävää ohjeistusta ja koulutusta palveluluokkien (JHS200) osalta.

Lakimuutoksen yhdeksi perusteluksi esityksessä mainitaan tietojen automatisoinnista saatavat tuottavuushyödyt ja toimintamallin kustannuksia esitetään rahoitettavaksi esityksessä esille tuoduilla kuntien valtionosuusleikkauksilla. On huomioitava, että esitetty lakimuutos aiheuttaa kunnille ja kuntayhtymille merkittäviä investointiluonteisia kustannuksia henkilöstön osaamisen sekä tietojärjestelmien päivittämisen ja kehittämisen vuoksi. Tehtävien muutosten seurauksena ohjelmistojen vuosittaiset käyttö- ja ylläpitomaksut kunnissa nousevat. Uudistuksen vaatimien järjestelmä uudistusten kustannusvaikutukset ovat esityksessä alimitoitettu ainakin Helsingin kaupungin osalta. Helsingin esiselvitysten mukaan lakimuutoksen toimeenpanon henkilöstö- ja tietojärjestelmäkustannukset ovat n. 500 000 – 800 000 € käyttöönottoaiheessa, näin ollen kuntien valtionosuuksia ei tule siis leikata uudistuksen johdosta ja jo kertaalleen kuntien valtionosuudesta leikattu digikannustinraha tulisi kohdentaa kunnille automaattisen talousraportoinnin toteuttamiseen ja kehittämiseen. Lakiesityksen perusteluissa esitetyt tuottavuuden hyödyt on esitetty epätarkasti eikä alustavien laskelmien pohjalta tuottavuushyötyjä ole uudistuksen alkuvaiheessa tavoitettavissa kustannussäästöjen muodossa.

Lakimuutoksen keskeisimmät riskit liittyvät tiedon laadun heikkenemiseen, etenkin siirtymävaiheessa. Uudistukseen kytkeytyy monia riskitekijöitä, jotka toteutuessaan heikentävät taloustietojen laatua merkittävästi, näistä merkittävimpiä riskejä aiheuttavia tekijöitä ovat useat yhtäaikaiset muutokset, kuten tiedonkeruuvastuun siirtyminen uudelle toimijalle, tietosisällön huomattava laajentuminen sekä raportointitavan

29.09.2019

Pormestari

muutos. Lisäksi kuntien riippuvuus tietojärjestelmätoimittajista on riskinä uudistuksen toimeenpanossa.

Tietosisällön samanaikainen muuttuminen aiheuttaa sen, ettei edellisten vuosien tietoja voida hyödyntää täysimittaisesti automaattisissa tarkastuksissa. Helsinki katsoo, että tietosisällön yhdenmukaistamiseen ja ohjeistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomioita uudistuksessa. Laadunvalvonta ei voi perustua pelkästään automaattisiin tarkastusmenetelmiin ja eri toimijoille hajautettuun tarkastusvastuuseen. Laadunvarmistus vaatii erityisiä panostuksia kunnilta sekä tiedon vastaanottajalta.

Kerättävä tietosisältö ei saa kasvaa liian suureksi ja sen tulisi sisältää vain sellaisia tietoja, jotka voidaan tuottaa automaattisesti ja kohtuullisella vaivalla kuntien taloushallinnon järjestelmistä. Myöskään palveluluokkien määrää ei saa kasvattaa vuosittain, vaan niiden tarpeellisuutta on arvioitava kriittisesti. Tietosisällön merkittävä kasvu ja monimutkautuminen vähentävät uudistuksesta saatavia tuottavuushyötyjä. Tiedonkeruun lopullinen sisältö on päätettävä hyvissä ajoin, ja testaamiseen sekä pilotointiin on käytetty riittävästi aikaa ja resursseja.

Helsinki esittää, että raportointiuudistuksen käyttöönotto tulisi toteuttaa vaiheittain. JHS200-palveluluokitus voisi korvata nykyisen tehtäväluokituksen vasta kun mahdollinen sote-uudistus on tullut voimaan. Esitetty raportointiuudistus voitaisiin ottaa käyttöön vaiheittain aloittaen kunnan tilinpäätös- ja neljännesvuositietojen toimittamisesta vuoden 2021 tiedoista alkaen. Vaiheistetulla siirtymällä testaaminen olisi rajatumpaa ja perusteellisempaa, kunnilla olisi lisäaikaa toteuttaa raportointiuudistus ja kaksinkertainen työ vältettäisiin ajoittamalla JHS200-raportointi mahdolliseen sote-uudistukseen.

Hallituksen esityksen nykytilakuvauksessa todetaan kunnilla olevan jo nyt lukuisia eri velvoitteita tietojen toimittamiseen mm. erityislainsäädännön perusteella, ja suuri osa näistä tiedoista kerätään vielä jatkosakin erillistiedonkeruuna. Suuntaus toimintavan laajentamiseksi myös mm. erillistiedonkeruiden kohteena oleviin tietoihin on hyvä, mutta edellyttää kerättävien tietojen ja tietotarpeiden kriittistä tarkastelua.

Helsinki toteaa myös, etteivät lakiuudistuksen muutokset poista kuntien omia raportointitarpeita vaan lakiuudistuksen muutokset tulevat kunnan oman raportoinnin lisäksi toteutettavaksi kaupungin laskentajärjestelmään. Tämän lisäksi Helsinki ei näe kuntien yhteisen raportointialustan palvelevan kunnan operatiivista talousraportointia vaan toimivan sidosryhmien, kuten valtion, kuntien, luottamushenkilöiden tai kuntalaisten raportointipalveluna.

Helsingin näkemyksen mukaan laadukas ja ajantasainen taloustieto parantaa sekä hallinnon päätöksentekoa, että lisää julkisen hallinnon

29.09.2019

Pormestari

läpinäkyvyyttä kuntalaisten näkökulmasta ja parantaa aikanaan siten koko julkishallinnon kustannusvaikuttavuutta.

Esittelijän perustelut

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoja hallituksen esitykseen kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi. Lausunnot on pyydetty 6.9.2019 mennessä.

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 1.7.2019 saate Valtiovarainministeriö
- 2 Lausuntopyyntö 1.7.2019 Valtiovarainministeriö
- 3 Lausuntopyyntö 1.7.2019 liite hallituksen esitys eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi
- 4 Lausuntopyyntö 1.7.2019 liite hallituksen esitys eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi ruotsi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Valtionvarainministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

29.09.2019

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 176 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

29.09.2019

Pormestari

Jan Vapaavuori
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 30.09.2019.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566